

Samtökin Ísland Panorama vinna að
gagnkvæmri virðingu fólks af ólíkum uppruna sem búsett er á Íslandi.

Inn við
BEINIÐ
erum við öll eins

UNITED
racism
fascism
nationalism

ISLANDPANORAMA

Samtökin Ísland Panorama voru stofnuð 18. mars 2006 til að vinna gegn mismunun. Markmið þeirra er að beita sér í baráttunni gegn fordómum, útlendingafælni og hvers konar mismunun á grundvelli trúar, útlits eða uppruna. Samtökin eru opin öllum sem styðja málstað þeirra. Heimasíða samtakanna er: www.islandpanorama.is

Hvað er rasismi- eða kynþáttafordómar?

Flokkun í kynþætti byggir oft á húð- og hárlit. Ýmis önnur útlitsleg einkenni hafa verið notuð til flokkunar til dæmis lögun nefs og augna eða munnstærð. Það eru kynþáttafordómar að halda því fram að hinn evrópski hvíti kynþáttur hafi yfirburði frá náttúrunnar hendi. Rannsóknir sýna að mannkynið er líffræðilega einn „kynþáttur“. Flokkunarkerfi rasismans stenst því ekki.

Er Ísland opið eða lokað fyrir erlendum menningarhrifum?

Hvað kemur upp í hugann sem séríslenskt? Hvaðan koma hlutirnir á heimilinu, fötin sem þú gengur í, maturinn sem þú borðar, tónlistin sem þú hlustar á og bíómyndirnar sem þú horfir á? Hjá flestum eru líklega fáir hlutir upprunnir á Íslandi. Kannski hluti af matnum og lopapeysan með erlenda rennilásnum. Viljum við bara nýja hluti frá útlöndum en ekki fólk?

3,5 milljónir til Ástralíu og Nýja-Sjálands. Auk þess fluttu margir til skemmri eða lengri tíma til nýlendna Evrópuríkja í Afríku og Asíu. Frá Íslandi fluttu um fimmtán þúsund manns til Norður-Ameríku í von um betra líf en þeim bauðst í sveitum og sjávarplássum landsins. Í dag lesum við með stolti viðtöl við afkomendur íslenskra innflytjenda í Kanada, sem enn varðveita eitthvað úr íslenskrri menningu. Getum við ekki glaðst líka yfir því ef aðflutt fólk fær ný tækifæri á Íslandi og vill halda við þáttum úr sinni upprunamenningu?

Erlendir ríkisborgarar með lögheimili á Íslandi voru 18.563 í árslok 2006 samkvæmt Hagstofu Íslands. Í byrjun sama árs voru Íslendingar með lögheimili á Norðurlöndunum 15.921. Auk þess býr fjöldi Íslendinga í öðrum löndum víða um heim. Erlendir ríkisborgarar á Íslandi voru frá 123 ríkjum og komu flestir frá eftirfarandi löndum: Póllandi – 5.996, Litháen – 998, Þýskalandi – 945, Danmörku – 936, ríkjum fyrrum Júgóslavíu – 783, Filippseyjum – 778, Kína – 755 og Portúgal – 748.

Fordómar og staðalmyndir

Orðið fordómar þýðir að dæma án þess að þekkja. Dregnar eru upp einfaldaðar myndir af hópum eða þjóðum, svokallaðar staðalmyndir. Einstaklingar eru svo metnir út frá þessum staðalmyndum. Fordómar byggðir á staðalmyndum geta verið bæði duldir og opnir. Dæmi um dulda fordóma sem útlendingar á Íslandi hafa orðið varir við er verri þjónusta, t.d. í verslunum og bönkum. Rannsóknir á Norðurlöndum sýna að atvinnuumsóknir menntafólks með erlent nafn eru oft lagðar til hliðar og fá þeir umsækjendur síður tækifæri til að sýna hæfni sína í atvinnuviðtölum. Opnir fordómar sem útlendingar á Íslandi hafa orðið fyrir eru til dæmis erfiðleikar við að fá húsnæði vegna uppruna, hróp og uppnefni og að stjakað sé við þeim á almannafæri.

Þær neikvæðu myndir sem dregnar hafa verið upp af asískum konum og íslenskum eiginmönnum þeirra eru dæmi um staðalmyndir. Annað dæmi um staðalmyndir sem tengjast uppruna fólks eru neikvæðar alhæfingar um múslima. Það eru líka til jákvæðar staðalmyndir eins og þegar sagt er að allir svartir séu með tónlist í sér eða að allir svartir séu góðir hlauparar. En er þetta rétt? eru allir svartir góðir hlauparar?

Í Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands stendur í 65. grein:

„Allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, litarháttar, efnahags, ætternis og stöðu að öðru leyti“

Menningarrasismi

Á nýlendutímanum voru hugmyndir um líffræðilegan mun kynþátta ráðandi. Á seinni árum hefur þróast rasismi sem beinist að menningu tiltekinnar þjóða. Einkenni hans eru þau að æskilegt er talið að vernda menningarleg sérkenni og forðast blöndun. Með því að draga athygli að því sem er frábrugðið milli menningarheima gleymist það sem við eigum sameiginlegt. Afleiðingar menningarrasismans eru yfirleitt þær sömu og kynþáttahyggjunnar; aðskilnaður hópa og mismunun.

Ekkert nýtt að fólk flytji á milli landa

Í umræðunni um mikinn aðflutning fólks til Vestur-Evrópu og Íslands, er sjaldan rifjað upp að Evrópubúar hafa flutt í stórum stíl til annarra heimsálfa. Á tímabilinu 1820-1930 fluttu um 52 milljónir manna frá Evrópu til Ameríku og

